

ÎNVĂȚĂMÂNTUL ÎN DATE ȘI STATISTICI

În 1989, regimul aprobase o cifră de școlarizare în care predomina învățământul tehnic. Astfel, din 1.000 de licee existente, 642 aveau profil industrial FOTO: Arhivele Naționale

„Azi se deschide noul an de învățământ”, anunța titlul materialului secundar de pe prima pagină a României libere. Dându-i cearului ce-i al cearului, întocmai ca în vremurile biblice, imediat sub titlu s-a paginat o mostră din gândirea lui Nicolae Ceaușescu, legată de temă: „Este necesar să asigurăm o învățare mult mai strânsă a învățământului cu știința, cu producția, pentru că numai printr-o conlucrare strânsă între aceste sectoare de activitate se va asigura înfăptuirea neabătută a mărețelor programe de dezvoltare generală a patriei noastre.” Firește că ideea a fost preluată și dezvoltată de cuprinsul materialului: „În lumina acestui postulat strategic, pregătirea cadrelor pentru toate domeniile de activitate constituie obiectivul esențial al școlii noastre de toate gradele, știindu-se că forța de muncă reprezintă factorul determinant, hotărâtor și revoluționar al dezvoltării. Pregătirea tineretului la nivelul cerut de prefacerile revoluționare din toate domeniile de activitate a impus ca la baza sistemului nostru educativ, de formare a tineretului prin muncă și pentru muncă, să stea conceput revoluționar al integrării organice a învățământului cu cercetarea și practica productivă.”

Cifrele cuprinse în documentele de arhivă confirmă ideea că în epocă învățământul era legat de nevoile economiei. Liceele industriale erau

de departe cele mai numeroase, cei mai mulți dintre studenți absolveau facultăți cu profil tehnic.

Un sfert din populație mergea la școală

Conform statisticilor, populația școlară a României anului 1989 era de aproximativ cinci milioane și jumătate de preșcolari, elevi și studenți. În procente, aproximativ un sfert din populație era cuprinsă într-o formă sau alta de școlarizare. Toată lumea era obligată să studieze minimum zece clase. Statisticile oficiale nu vorbesc despre cazurile de abandon școlar care existau și atunci. Aducerea copiilor înapoi în bănci cădea în sarcina învățătorilor și profesorilor diriginti.

De educația și pregătirea lor școlară se ocupau peste 200.000 de cadre didactice. Dintre acestea, majoritatea se regăseau la nivelul școlilor primare și gimnaziale. Educatori și profesori de liceu erau câte 30.000, iar învățământul superior beneficia de serviciile a circa 12.000 de cadre didactice (preparatori, asistenți, lectori, conferențieri și profesori).

În clasamentul unităților școlare pe cicluri de învățământ, primul loc revenea școlilor primare și gimnaziale - mai bine de 13.000. Raportat la numărul de localități, rezultă că exista o școală în aproape fiecare

localitate. Pe locul doi se clasau grădinițele - mai puține cu aproximativ o mie. Mai existau aproape o mie de licee, opt sute de școli profesionale și 225 de școli de maștri. Preșcolarii și școlarii aveau la dispoziție peste o sută de mii de săli de clasă.

Din mii de licee, mai bine de jumătate (642) aveau profil industrial. Pe locul doi, la mare distanță (150) veneau licee agroindustriale și silvice, urmate de liceele teoretice cu profil de matematică-fizică (70) și liceele economice (38). Cadre sanitare medii pregăteau 27 de licee. Cine opta pentru profesia de educator sau învățător avea de ales între cele 23 de licee pedagogice, însă candidații la examene aveau obligatoriu domiciliul stabil în respectiv județ. Cei talentați la discipline umaniste aveau cele mai puține locuri - doar 16 licee de profil, adică mai puțin de jumătate din numărul județelor țării. Astfel că adolescentul dornic să aprofundeze limba română, istoria, filosofia sau limbile străine fie se muta la internat într-un anume oraș, fie... se reorienta. Puține erau și liceele de științe ale naturii - zece în toată țara, cu doar patru mai multe decât cele de artă.

În anul școlar 1988/1989 licee industriale absolviseră aproape 90.000 de elevi. La extrema inferioară - școlile medii de artă trimiseseră fie în câmpul muncii, fie în amfiteatre 1.800 de absolvenți.

Școlile profesionale durau trei ani și aveau, firește, profil tehnic: industrie, construcții și materiale de construcții, agricultură și silvicultură, transporturi și telecomunicații, circulația mărfurilor. După absolvirea școlii profesionale exista posibilitatea completării studiilor liceale fie la cursuri de zi, dar mai cu seamă la forma serală. „Promoția 1989” a școlilor profesionale a numărat peste 300.000 de absolvenți. Cea mai mare parte fuseseră școlarii prin contract cu întreprinderile beneficiare - în contul întreținerii în internate și cantine erau obligați să-și facă stagiul în respectiva firmă. Majoritatea elevilor urmau cursuri de zi.

Mândria de a fi student

Criteriile de selecție pentru învățământul superior erau dure, astfel că doar cei mai buni absolvenți de liceu ajungeau studenți. Doar 0,007% din populația totală a României anului 1989 făcea studii superioare. În toamna ultimului an al regimului comunist și-au deschis porțile 44 de instituții de învățământ superior pentru 166.000 de studenți.

Dintre aceștia, peste o sută de mii (aproximativ 65%) se pregăteau pentru a deveni ingineri și subingineri.

(Continuare în pag. a III-a)

JURNALUL ZILEI

Prețurteni în țară, în toate cele 27.557 de unități școlare, începea noul an de învățământ. La Iași, cuplul Nicolae și Elena Ceaușescu au deschis pentru ultima oară anul școlar și universitar. Despre încărcătura simbolică a capitalei moldave a vorbit Ceaușescu la adunarea populară din dimineața de vineri. După prânz, cei doi au plecat spre Suceava, următoarea destinație de inspectat din programul lunii septembrie. Județele Timiș, Caraș-Severin și Botoșani raportau producții mari de floarea-soarelui. În cadrul, Zilelor culturii din Republica Democrată Ger-

mană”, 15 septembrie a revenit muzicii.

Ediție specială

De la ora 10 dimineața, posturile de radio și de televiziune au avut o „ediție specială”, cum s-ar zice astăzi, pentru a prezenta în direct discursul de la Iași al singurului om „special” recunoscut ca atare. La adunarea populară din piața Ștefan cel Mare, în fața a peste 100.000 de oameni, scria presa centrală, a vorbit în deschidere Maria Ghițuică, prim-secretar al Comitetului Județean de Partid Iași. Deși ocazional de înce-

perea anului școlar, la miting n-au vorbit doar oamenii școlii - profesori, elevi și studenți. Tovarășei prim-secretar i-au urmat Mircea Anania, secretar al Comitetului de Partid al Întreprinderii de Material Rulant Pașcani, rectorul Politehnicii ieșene Cameluța Beldie, Gheorghe Constantin, președinte la CAP Movileni, din partea studenților Liviu Păru, membru în conducerea Uniunii Asociațiilor Studenților Comuniști din Centrul Universitar Iași, apoi Gheorghe Buhac, director general al Combinatului de Utilaj Greu.

(Continuare în pag. a II-a)

ROMÂNIA ÎN PRESA INTERNAȚIONALĂ

Polonezi bătuți de grănicerii români

The New York Times relatea la 15 septembrie 1989 despre un incident violent petrecut la granița Ungariei cu România, când mai mulți turiști polonezi au fost agresați de soldați.

„Ministerul de Externe polonez a emis astăzi un protest oficial după ce 30 de turiști polonezi au spus că soldații români de la granița i-au obligat să coboare din tren și i-au lovit cu paturile puștilor. Secretarul de stat din Ministerul de Externe, Bogusław Miernik, a spus că asemenea incidente «aduc deservicii cooperării» dintre statele membre Pactului de la Varșovia. Potrivit raportului, turiștii polonezi care veneau de la Budapesta și se îndreptau spre Capitala României, București, au fost reținuți marți noapte și eliberați miercuri.

Incidentul a fost relatat astăzi de mai multe cotidiane din Polonia, într-unul punându-se întrebarea «Ceaușescu este la curent cu acest incident?». România se opune vehement recentelor schimbări din blocul estic, inclusiv alegerii în Polonia a unui Guvern care nu este condus de comunisti”.

Polonezi bătuți de vameșii români

La Republica de la 15 septembrie 1989 relatea la rândul său despre incidentul care i-a implicat pe vameșii români de la granița cu Ungaria.

„Circa 30 de turiști polonezi au fost bătuți și expulzați din România de vameșii de frontieră în cursul nopții de marți spre miercuri,

potrivit unei știri de ieri dintr-un cotidian din Varșovia. Faptele s-au petrecut la Episcopia Bihorului, punct de frontieră între Ungaria și România. Potrivit știrii, niște vameși români au arestat, fără motiv, un grup de polonezi care călătorea cu trenul de la București la Budapesta. Una dintre victime, Bogdan Zapart, a afirmat că vameșii le-au confiscat pașapoartele și i-au închis în sala de așteptare pe tot parcursul nopții. Confrunțați cu protestele călătorilor, vameșii au chemat polițiștii de frontieră, care i-au lovit cu patul puștilor și au făcut uz de gaze lacrimogene. Turiștii polonezi afirmă că vameșii i-au extorcat de o sumă de 2.000 de lei înainte de a-i pune în libertate și de a-i expulza de pe teritoriul român miercuri dimineață. Unul dintre polonezi care s-a opus violențelor, a fost legat de un scaun. În momentul sosirii la Budapesta, turiștilor polonezi li s-a acordat primul ajutor pentru rănilor suferite în timpul agresiunii.”

Cazul copiilor români: Eyskens redă speranța pentru nouă familii belgiene

Janine Clayes scria, la 15 septembrie 1989, în cotidianul Le Soir (Belgia), despre problemele cu care s-au confruntat câteva cupluri belgiene care, la sosirea în România, nu au găsit copii pe care trebuia să îi ia în Belgia, pentru a le oferi un cămin.

„Această poveste a durat destul.” Afirmatia făcută de Mark Eyskens, noul ministru de Externe belgian, a

redat speranța pentru nouă familii belgiene. Cupluri care își așteptau copiii de 3 sau de 4 ani: i-au adoptat, s-au dus să-i vadă din două în două luni la București, au avut încredere în promisiunile care li s-au făcut că își vor putea lua copiii acasă. Și atât ce s-a întâmplat: 20 de micuți din România au sosit în Belgia, dar numai 10 dintre ei au rămas acolo. Aparent fără nici un motiv: nu erau nici primii și nici ultimii care fuseseră adoptați, nu erau nici cei mai mici și nici cei mai mari ca vârstă, părinții lor nu insistaseră nici mai mult, nici mai puțin decât ceilalți părinți. Au tăcut prea mult timp. În Belgia autoritățile le spuneau să nu vorbească și le-au cerut, în iulie 1988, să mai aștepte puțin înainte de a face cunoscută situația. Și-au încredințat cu toții cauza unui avocat, care a plecat la București în februarie anul acesta. Având în servetele toate dosarele care dovedeau că, atât conform legislației române, cât și celei belgiene, totul era în regulă. Acesta nu a fost primit... La fel s-a întâmplat și cu avocatul părinților francezi, care a avut aceeași soartă. Li s-a dat de înțeles că singurul cu care sunt dispuși să vorbească este consulul.

Cățiva părinți delegați s-au întâlnit de două ori cu Leo Tindemans, ministrul de Externe. Acesta a promis că va trimite un emisar guvernamental în misiune oficială în perioada 29, 30 și 31 mai anul acesta.

(Continuare în pag. a IV-a)

Anul de după....

Dr Lavinia Stan este în prezent profesor în politici comparative la Universitatea St. Francis Xavier (Canada). Proaspăt absolventă de ASE, în 1989 avea o „situație deosebită”: părinții, cercetători în biochimie și inginerie, „rămăseseră afară”, iar ea își făcea primul an de stagiată în Transilvania.

În mare măsură, pentru mine, anul 1989 a fost „anul de după”, deoarece traiectoria vieții mele a fost decisiv schimbată în vara lui 1988, atunci când părinții mei au reușit să „fugă” în străinătate. Fuga nu a fost una adevărată - în ritm susținut, de pierdere a urmei - ci o deplasare legală la sfârșitul căreia au refuzat (ilegal) să revină la București. Sub regimul Ceaușescu, regimul cercetătorilor era unul eminamente Ingrat, care însă ofereea și avantaje nepermise majorității largi a societății. Dacă cercetarea avea în vedere domeniile „exacte”, ideologizarea era minimă, iar libertatea de acțiune mai mare, deși cercetarea în ansamblul său era prost finanțată. Institutele erau conduse de figuri politice, iar întreaga lor activitate era strict supravegheată de Securitate. Cu toate acestea, cercetătorii erau încurajați să-și publice studiile, pentru a demonstra libertatea de expresie de care se bucurau; erau susținuți financiar pentru a participa la conferințe internaționale, pentru a-și dovedi libertatea de mișcare și a arăta lumii vitalitatea cercetării românești; și erau lași să beneficieze de specializări în afara granițelor țării, uneori de mai lungă durată, pentru a se perfecționa și a se pune la punct cu noutățile apărute în domeniul lor. În ceea ce privește călătoriile peste hotare - care erau avantajele cele mai răvnite -, regula era simplă. La fiecare doi ani puteau pleca într-o țară capitalistă, iar între aceste călătorii destinația putea fi doar o altă țară tovarășă, socialistă.

Începând din anii '70, părinții mei au urmat și ei această regulă, deplasându-se anual în Franța, Statele Unite, Germania, Anglia, Italia, Danemarca, dar și la Moscova, Havana, Chișinău, Sofia, Kiev, Praga. Am crescut știind pe de rost principalele exponate din Galeria Uffizi și Muzeele Guggenheim și Louvre sau scenele Capelei Sixtine, memorizate atent dintr-o serie impresionantă de diapozitive colectate cu venerație de-a lungul anilor și revăzute deseori în după-amieze tihnite de duminică împreună cu alți membri ai familiei, prieteni

și vecini. Înțelegem fundamentele și repetam curiozitățile: în America de Nord, capacele *sequoia* erau mai groși decât oricare arbore din România; dimensiunile impresionante ale *Grand Canyon-ului* nu puteau fi înțelese decât la fața locului; Mount Rushmore nu era echivalentul ideologic al Bulevardului Victoriei Socialismului; dacă exista, într-adevăr, o criză economică mondială, ea nu afecta Danemarca, unde mâncarea se găsea din abundență, curentul nu se tăia și trenurile veneau la timp; oamenii din Vest păreau a fi mai fericiți, mai sociali, mai bine îmbrăcați, mai mulțumii decât eram noi. Nu am avut niciodată permisiunea de a vizita o țară capitalistă cât am trăit sub regimul comunist, însă opțiunea mea a fost luată în lipsa experienței directe: doream să trăiesc în Occident. Cu disperare și urgență.

Tocmai de aceea, luni bune înainte ca mama să plece din România, am încercat împreună cu sora mea să o convingem că nici unul dintre noi nu avea un viitor decent în România și situația nu se putea îmbunătăți curând. Toate conversațiile se desfășurau în bucătărie, într-un mic cotlon, între frigider și aragaz. Eram convinsă că, dacă nu voi ieși din țară, voi muri sub un regim care-mi displacea și mă speria. Detestam pantofii proști pe care cu greu îi găseam în comerțul socialist; detestam cozile lungi la denteștii celebru care primea cadouri exorbitante pentru a pune o plombă la două măsele și a-ți umple gura de sânge, fără anestezic; detestam programa școlară și memorizarea cerută la fiecare curs; detestam frigul care trecea neobservat profesorilor și vecinilor; detestam mocirla din stația de tramvai de lângă fosta Biserică Sf. Vineri, în care singurii mei pantofi decenti, albi, se afundau lipicioși; detestam paturile ursuroase cu brânză și carne, singurele comestibile în vreme de restriște; imi detestam colegii de facultate, profesorii, rudele, trecătorii de pe stradă și vecinul care păstra portretul lui Ceaușescu în bucătărie. Și, mai ales, detestam micul oraș transilvănean în care fusesem „aruncată” prin repartiție - nu existau autobuz, străzile nu erau luminate, magazinele erau mereu goale, iar gara (unica mea legătură cu lumea) mirosea urât și era mereu plină.

(Continuare în pag. a II-a)

CALENDAR

15 septembrie (vineri)

Soarele a răsărit la:

6:54, a apus la 19:27

Luna a răsărit la:

19:15, a apus la 06:37

Sărbătoare creștină: Sf. Ier. Iosif cel Nou de la Partoș; Sf. M. Mc. Nichita Romanul

S-a întâmplat la

15 septembrie 1989

● În Capitala Mozambicului a avut loc reuniunea Comisiei Mixte de securitate mozambicano-sud-africană, în cursul căreia s-a analizat problema ajutorului acordat de RSA bandelor teroriste Renamo, care acționază pe teritoriul Mozambicului. La sfârșitul reuniunii nu au fost făcute declarații de presă.

● La San Jose s-au încheiat lucrările celei de-a VI-a sesiuni a comisiei mixte Costa Rica - Nicaragua.

Roxana VINTILĂ

JURNALUL OMULUI SIMPLU

Sechele din prima zi de școală

În septembrie 1989 am intrat în clasa I-a. Pregătirile au început cu câteva săptămâni înainte. Mama s-a ocupat de toate detaliile.

Școala nr. 2 din Câmpulung, la care am mers până în clasa a IV-a, era aproape de casă. În anul acela, erau două învățătoare care se pregăteau să preia o nouă promoție - tovarășa Jinga și tovarășa Alice. Tovarășa Jinga era în vârstă, aproape de pensie (aș fi fost în ultima ei promoție), cunoscută și respectată pentru severitatea și abilitățile ei de a „scoate oameni” din copiii pe care îi pregătea la clasă. Despre tovarășa Alice - o învățătoare tânără, aflată la a treia promoție, nu se știa decât că n-are experiență, dar e fiica unui reputat profesor de matematică din oraș. Evident, toată lumea s-a înghesuit în acel an să prindă un loc pentru copil la clasa

tovarășei Jinga. „Biata fata aia”, zicea mama despre tovarășa Alice, „o să rămână doar cu țigani”. Cică în fiecare an a avut parte de clase de țigani”. O compăttimea, dar nu m-ar fi dat pe mâna ei... Providența a vrut altfel. Cu o săptămână înainte de începerea cursurilor, mama a fost anunțată că fusesem mutată la clasa tovarășei Alice. Ce mai freamă! Ce mai zbucium! „După câte le-am dus...”, îi zicea mama tatei, seara la masă, aproape plângând de ciudă. „Lasă, fetiță, că tot alfabetu’ și tabla înmulțirii învăț, și colo, și colo”. Zicea tata împăciuitor. Mama avea însă alte ambiții...

N-a avut ce face. Pielele altora erau mai piloase decât pilele ei. Așa că s-a resemnat și a trecut la nivelul următor - să facă din fata ei cea mai specială copilă din clasa I-a 1989. Iar

asta i-a reușit. Dacă prin „specială” înțelegi „de-a dreptul ridicolă”.

În încercarea ei de a mă face frumoasă, mama mi-a cumpărat espardrile roz. Le-a luat „pe sub mână” de la „Motanul încălțat”. Mie mi-au plăcut la nebunie și le-am purtat nu numai la școală, ci peste tot unde mă duceam.

Și, ca să-și incununeze opera, mi-a cusut pe bentița albă elastică de pus pe cap cele mai mari funde albe din tul pe care le-a putut găsi. În prima zi de școală am fost specială. Arătam ca Mickey Mouse în uniformă pept, încălțat cu două bomboane. Probabil mama era mândră. Toată lumea se uita la mine.

Azi, când îmi amintesc, cred că orice revistă glossy m-ar fi denumit „a fashion disaster”.

Andreea SMINCHISE

JURNALE PERSONALE

15 SEPTEMBRIE

„Melancolie”, romanul neterminat și publicat postum al lui Sorin Titel, n-a sosit decât recent în Occident (totdeauna e „lungă călătoria” cărților, mai mult sau mai puțin prizoniere în România, până ce traversează - și ele destul de greu - frontierele...), „Melancolie”: nu s-ar fi putut titlu mai exact pentru acest roman al nostalgiei după o adolescență tristă, inabuzată, dar nu mai puțin vărsată a tuturor începuturilor. (...) Atât de familiarizată cu proza lui Sorin Titel, criticii noștri n-au pregetat însă să-l discute, cu toate nuanțele datorate unei proze încă în laboratorul creației, dar și cu certitudinile dobândite de pe urma cărților anterioare ale prozatorului. (...) E o schemă aere-cum tipică, prezentă și în romanele lui Virgil Duda: un student exmatriculat din facultate din motive politice, în cazul de față pentru a nu fi vrut să joace rolul martorului la acuzării într-o sedință unde era „judecat” un prieten și coleg.

(Continuare în pag. a II-a)

JURNALUL ZILEI

(Urmare din pag. 1)

A urmat la cuvânt înaltul oaspete, iar finalul, cu mulțumiri și noi angajamente, i-a aparținut tot Mariei Ghițulică.

Învățați, învățați și iar învățați, dragi prieteni!

Intr-o foarte lung discurs, Nicolae Ceaușescu a făcut apel la trecutul glorios al municipiului de pe Bahlui, l-a amintit fără să-i pomească numele – pe domnitorul Alexandru Ioan Cuza, și s-a arătat onorat să se afle la Iași în cel de-al 130-lea an scurs de la Unirea Principatelor. Adresându-se elevilor și studenților cu apelativul „dragii prieteni”, vorbitorul a grăit următoarele: „Deoarece, practic, toți copiii, toți tinerii învăță, adresez elevilor și studenților, întregului tineret, chemarea de a învăța, învăța și iar a învăța! Nu există astăzi obligație patriotică și revoluționară mai înaltă decât aceea de a învăța și a învăța, pentru toți copiii și tot întregul nostru tineret. Însuși-vă, dragi prieteni, cele mai înalte cunoștințe! Folosiți la maximum condițiile create de partid, de statul nostru, de popor, pentru a putea învăța și vă însuși cele mai minunate cunoștințe din toate domeniile! Faceți astfel încât să creșteți ca buni și înaintați cetățeni ai României socialiste, să asigurați întotdeauna, în veci de veci – ca să mă exprim astfel – existența patriei și poporului nostru, a limbii noastre, în rândul țărilor independente ale lumii, împreună cu alte popoare!”.

Bun venit bobocilor școlii superioare de partid

În 1989, și anul școlar, și cel universitar debutau deopotrivă la 15 septembrie. Începeau studiile și cursanții Academiei de Științe Social-Politice de la lângă CC al PCR, după cum suna denumirea oficială, mai cunoscută după numele „partronului spiritual”, socialistul Ștefan Gheorghiu. Studenții Academiei se pregăteau pentru carieră politică de înalt nivel și se deosebeau de colegii lor din alte instituții de învățământ superior. Diferența principală consta în faptul că înscrierea nu se făcea îndată după terminarea liceului. Studenții erau recrutați dintre „oamenii muncii”, diploma de absolvent de „Ștefan Gheorghiu” certificând statutul de activist cu studii superioare. O primă triere o făcea chiar partidul, care decidea astfel cine este demn și cine nu să beneficieze de pre-

gătire politică avansată. Dosarul de admitere trebuia să conțină obligatoriu solide recomandări din partea organizației de partid din care făcea parte candidatul, precum și de la Comitetul Județean de Partid. Fi- resc, unele cereri erau respinse. Abia după ce se trecea hopul recoman- dărilor, candidatul se putea prezenta la examenul propriu-zis. În 1989, rector era Dumitru Popescu, fost șef al Secției de Propagandă și Agitație, fost ministru al Culturii. Printre alții, cursant al școlii superioare de partid a fost și disidentul Mircea Dinescu.

Iași – Fundu Moldovei via Suceava

La amiază, cei doi Ceaușești au ajuns pe calea aerului în județul Suceava. Însoteau, ca și la Iași, Emil Bobu și Silviu Curticeanu. Primirea s-a făcut după tipic: i-a întâmpinat primul secretar Costică Stoica; s-a intonat imnul, oaspeții au degustat pâine cu sare, șoimii patriei și pionierii autohtoni le-au oferit buchete de flori. Într-o mașină deschisă, Nicolae și Elena Ceaușescu au străbătut apoi străzile principale din municipiul Suceava. După primirea oficială, elicopterul prezidențial s-a ridicat a doua oară pe zăua respectivă, cu importanți pasageri la bord. A zburat și-a tot zburat, și nu s-a oprit decât pe stadionul din Fundul Moldovei, unde avea treabă Ceaușeștii. În prezența ministrului Minelor, Irimie Catargiu, a lui Ioan Folea, șeful Centralei Geologiei Ceaușescu a inspectat întreprinderea Minieră Fundu Moldovei, de unde se extrăgeau minereuri neferoase. La Dumbăveni, cea mai mare comună din județul Suceava, a văzut Expoziția realizată agriculturii județului Suceava, „vernisată” în prezența lui Constantin David, ministrul de resort.

Seară de jazz și muzică clasică

În programul „Zilelor culturii din Republica Democrată Germană”, ziua de 15 septembrie a fost dedicată muzicii. Vineri seară, la Ateneul Român a concertat Orchestra de Cameră a Filarmonicii din Halle. La Muzeul de Artă al RSR, muzicologul Petre Codreanu a comentat interpretarea dată de artiști români lucrărilor a opt compozitori est-germani. La Sala de concerte a Radiodifuziunii, formația Pascal von Wroblewski și grupul Bajazzo au oferit un concert de jazz. În lașul recent părăsit de Ceaușescu a cântat orchestra de cameră din Berlin „Concertini muzici”, iar dirijorul Herbert Kegel a condus orchestra Filarmonicii din Cluj.

Cristina DIAC

JURNALE PERSONALE

(Urmare din pag. 1)

Și universul descris, fără violență, fără polemică, dar și fără unele rețineri din alte proze ale aceluiași autor, aparține „obsedantului deceniu”: părinți arestați, copii ce nu-și pot face studiile din pricina unor „pete” la dosar, profesori supravegheați de așa-zisi „lor, asistenți” etc. Or, se petrece ceva cu adevărat ciudat cu cei mai avizați dintre criticii ce s-au ocupat de „Melancolie”: s-ar zice că vor să-l spele, ca de un păcat, pe Sorin Titel de faptul c-ar fi scris un roman politic. Nu e prima oară când constatăm această idiosincrazie a criticii de calitate deosebită de romanul politic. De parcă subiectul ar fi sau total epuizat, sau de rușine din punct de vedere estetic.

Departa de a fi epuizat, subiectul a fost, de fapt, abia schițat. (...) Când, în fond, critica se îndepărtează de temă cu dispreț (uneori cu silă), presupunem că ea confundă originalul cu copile și falsurile lui: romanul politic așa cum a fost dorit de regim și uneori și-a găsit executori zeloși și prea puțin scriitori, romanul în care lupta dintre comunismul dogmatic și comunismul pur ducea la înfrângerea acestuia din urmă, la persecutarea lui (și eram îndemnați să suspinăm pe nefericirile comunistului idealist ajuns prin închisori, dar continuând să fie devotat idealului său). Uneori, chiar scriitorii cu darul analizei sau expresiei, ca Al. Ivăsiuc, se conformau mai tipicului, oferindu-ne niște romane realist-socialiste pe dos, sau ca Paul Georgescu, ce-și joacă (între cinism și fidelitate) rolul de revoluționar împătimit. Dar astfel de cărți și de atitudini – fără a mai vorbi de cei care confecționează pur și simplu texte după documentele de partid, ca Titus Popovici – n-au nimic de-a face cu romanul politic propriu-zis. Din ele să se fi născut indigestia de „politic” în peisajul totuși cel mai puțin politicizat al Răsăritului: România? S-ar putea să fie una din explicațiile ce ne-ar ajuta să înțelegem de ce criticii, în cvasimajoritatea lor, respiră mai înădușit în „Jurnalul” lui Radu Petrescu – de altfel, de o certă calitate estetică –, unde nimic din atmosfera deceniilor obsedant nu filtrează în text, decât într-unul ce cuprinde prin ele rânduri ecouri, unele îndepărtate, altele mai actualizate, dar mereu atenuate, ale celor suferite de toată lumea, deci și de scriitorii.

S-ar putea ca numai o lectură comparată a literaturilor trecute prin aceleași experiențe – deci cele ale Răsăritului – să-i vindece pe criticii români de o inapetență ce tinde să se transforme la rândul ei în obsesie. În orice caz, pentru a feri memoria lui Sorin Titel de un astfel de oprobiu, ni se propune o gamă de distincții: în „Melancolie”, evenimentele istorice n-ar fi tratate eroic sau problematic, ci doar suferite obscur și aluziv de oameni mărunți, eludând astfel „rețelele” romanului politic, scrie Eugen Simion. În același fel este prezentat „Melancolie” și în postfața lui Livius Ciocărlie ca romanul unei „crize existențiale pe fondul unor circumstanțe politice determinate”. Și, recurperându-l astfel pe autor, Livius Ciocărlie ne mărturisește temerea sa inițială, deoarece o asemenea temă (obsedantului deceniu), promitea prea puțin în literatura care făcea forța scriitorului, și anume accesul la fundamental”.

Mărturisim că nu înțelegem. Mai întâi, de ce încercarea de a disocia psihismul uman, de a-l atomiza (deoarece acesta a fost scopul regimului totalitar instaurat la noi, și mai este încă) n-ar oferi scriitorului român, așa cum i-a oferit celui rus, șeh, slovac, ungur sau polonez accesul la „fundamental”? (...) Mai avem o nedumerire, de alt ordin. În atât de inteligentele, laudativele, rafinatele analize consacrate carierei literare a lui Sorin Titel, „Lunga călătorie a prizonierului” rămâne mereu legată de faza sa pur experimentalistă. (...) Era, oare, „Lunga călătorie a prizonierului” o proză experimentalistă, sau dimpotrivă, în factura ei post-beckettiană, reprezenta o parabolă politică, și tocmai aspectul ei parabolic îi asigura un ecou pe plan internațional?

Nu punem aici nici în chestiune, nici în discuție schimbarea de registru din a doua parte a carierei literare a lui Sorin Titel: dacă și l-a ales, înseamnă că scriitorului îi era necesar, Sorin Titel nefiind dintre cei care se conformau modelor sau circumstanțelor. Dar ni se pare injus să se pretindă, așa cum o face Mircea Mihaies, și nu e singurul, că numai odată cu „Țara îndepărtată” Sorin Titel „începe să scrie ca Sorin Titel. Să devină el însuși.”

Monica Lovinescu, Pragul. Unde scurte V, București, Humanitas, 1995, p. 211-215

Dispărută în prima zi de școală

Ajunși în sălile de clasă, elevii au dat prima dată cu ochii de portretul tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar-general al Comitetului Central al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România

După statistici, la primele ore ale dimineții de vineri, 15 septembrie 1989, aproape un sfert din populația României a abandonat orice altă îndeletnicire și s-a ocupat cu mersul la școală. Cele mai bine de cinci milioane și jumătate de preșcolari, elevi și studenți, au fost primiți, tot conform statisticilor, de 214.500 de dascăli.

Din cinci milioane și jumătate, cei mai mulți – aproape trei milioane – erau școlari din ciclurile primar și gimnazial. Odată ajunși în sălile de clasă au dat prima dată cu ochii de portretul tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar-general al Comitetului Central al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, comandant suprem al forțelor armate. Pe prima pagină a manualelor primite în acea zi au văzut, firește, tot fotografia „tovarășului”. Așa era pretutindeni, nici o școală n-avea cum face excepție. Însă nu toți elevii acelei epoci, puși la vârsta adultă să-și povestească viața de școlar, menționează aceste amănunte. Din straturile adânci ale memoriei, efortul onest de aducere aminte scoate la suprafață alt gen de amintiri. Fără filtrarea ulterioară prin grile ipocrit-s sofisticate și de o îndoelnică utilitate în recompunerea unei „lumi dispărute”, amintirile genuine ale copiilor „epocii de aur” au prea puțin de-a face cu politica sau cu Ceaușescu.

Bunăoară, Andreea Bălbărau. Împreună cu ceilalți 2.999.999 de colegi „de pe tot cuprinsul patriei”, în dimineața amintită se îndreptă spre Școala numărul 2 din orașul Adjud, județul Focșani. Pentru corectitudine, trebuie spus că erau chiar 2.999.999, ci doar 2.933.999. Iar c-au mers, împreună cu toți, în dimineața amintită, dar părinții lor nu mai spun... Mame vorbărețe, bunici grijulii, tați liniștiți vorbind într-un fel de-a zice: în realitate, fetița numai ochi și codițe a parcurs drumul către școală ținută de mână ferm și cu responsabilitate părintească de doamna Mișuța. Căci știa doamna Mișuța ce știa. Mai precis, că are un copil cu imaginație bogată, funcțională în orice zi lăsată de Dumnezeu. Experiențele anterioare arătasera că 15 septembrie, prima zi de școală, nu făcea excepție și recla-

mau, așadar, vigilență maximă. Solemnă, solemnă, dar până când, trebuie să-și fi spus în gând copila intimidată de festivitatea primei ei zile din viața de școlar. „Curtea școlii mare, plopi, frunze pe jos, agitație, copii și părinți, toți la un loc, lămurite astăzi Andreea motivul îngrijorării mamei. Cei din anii mai mari erau încântați de revedere, nu știu cât copiii, dar părinții lor nu mai spun...”

Mame vorbărețe, bunici grijulii, tați liniștiți vorbind într-un colț. După o lungă și plictisitoare așteptare la careul din fața școlii am dispărut din raza vizuală a părinților mei. M-au găsit mai târziu în fața unui aprozaur salivând la vederea unor Eugeni. Eugeniile erau preferatele mele. Dar nu orice Eugenie, ci doar cele făcute la Brăila, cu ambalaj alb scris cu albastru. Le alegeam pe acelea care aveau mai multă cremă cu cataoă, se vedea prin

hârtie. Când m-au găsit, le-am spus senin că am plecat pentru că mie nu-mi place la școală, pentru că mă plictisesc.”

Emoțiile primei zile din viața de școlar nu prea au existat în cazul de față. „Ce știu de la mama este că fenomenul numit prima zi de școală din viața unui prichindel nu m-a înțeles absolut deloc. În timp ce viitoarele mele colege se probau cu uniformă, bențița elastică, funde albe și înfoiate, ciorapii albi trei sferți, săndăluțe, ghiozdan, eu am dat dovadă de o totală lipsă de interes. Până la momentul T zero, când am înțeles că trebuie s-o fac și p-asta. Mi-am luat ghiozdanul în spate, precum melcul casa. Mare greutate pentru cei 6 ani și 8 luni cât aveam în prima mea zi de școală...”

Dar în 1989 fuga din fața îndatoririlor ținea deja de amintire, iar festivitatea deschiderii anului școlar

a trecut fără evenimente deosebite în viața familiei Bălbărau. Deja în clasa a IV-a, mai mare și deci mai responsabilă, Andreea s-a arătat milostivă cu doamna Mișuța și nu i-a mai provocat alt atac de panică ori de care va mai fi fost ea capabilă. Se împăcase de mult cu ideea că mersul la școală-i musal. „Temele de vacanță le făceam în ultimele zile de vacanță, și-a amintit ea mai departe despre pregătirile legate de începerea școlii. Tot atunci puneam coperte și etichete la caiete, liniam – linia era trasă la o distanță foarte bine stabilită față de marginea foii, 1,5 sau 2 centimetri parcă era...”

Probam uniforme pe care le aveam, ca să vadă mama cum îmi vin. Mai creșteam, ce să-i faci, așa că mai dădea mama drumul la tivul rochetei pepit, șortulețul mergea și mai mic, până găseam de cumpărat unul mai potrivit.”

Cristina DIAC

Așteptând sicriile...

În urmă cu 20 de ani, la 15 septembrie 1989, nava „Mogoșoaia” a fost scoasă din apele involburate ale Dunării. Cinci zile de disperare pentru familii. În sfârșit, puteau să-și găsească morții și să-i îngroape creștinește. Așteptarea a fost teribilă. Uităndu-mă în urmă, îmi vine să cred că nenorocirea fusese parcă însoțită de câteva semne premonitoare.

Curgea apă... Ajunseser până la porturile blocului de pe Siderurgiștilor ea, apa, care se oprimea de altă ori pe zi și pe care o vedeam mai mult în sticle și bidoane, decât la robinet. Se inundaseră vecinii de la etajul al II-lea. În limbajul nostru de la șotron, s-a inundat Ionela”, căci așa o chema pe fetița familiei. Pentru adușii din bloc, speriați că apa le strică zugrăveala de prin apartamente, se inundaseră „alde Hodorogea”.

Ionela, care se pregătea să intre la școală în acel an, era însă la bunici. Nici Ionita, capul familiei, nu era acasă. Dovadă că la un moment dat a apărut și a început să bată tare în ușă, după ce încercase cu cheia și văzuse că era blocată pe dinătru. „Lili, Lili...” Dar Lili, soția, care venise din tura de noapte și adormise fără să mai verifice robinetele, nu se trezea.

Într-un târziu, după multe strigăte, bătăi în ușă și câte un „Dumnezeu tăi, Lili, cu apa ta cu tot”, ușa s-a deschis.

În blocul de pe Siderurgiștilor, din Galați, așa începea a doua săptămână a lui septembrie 1989.

Ionita era electrician și lucra pe „Mogoșoaia” de vreo jumătate de ani. Plecase din Combinatul Siderurgic, unde accidentele se țineau lanț, la „mai bine”.

10 septembrie, dimineața
 „În jurul orei 7:40, când imbarcarea pasagerilor începu, m-am dus la schela unde era comandantul și marinarul de serviciu. Tot acolo l-am văzut și pe ofițerul de la căpitănie stând de vorbă cu comandantul și cu secundul. În acest timp a venit la vapor și electricianul Hodorogea Ionita, împreună cu fetița sa de 6-7 ani, spunând că vrea să o plimbe și pe ea cu vaporul. Electricianul a stat foarte puțin în comandă și a coborât.” Așa și-a început Ionela plimbarea. Nu mai vorbeam de cât de urată sau plăcută va fi revederea cu „tovarăș”, la școală ori la grădiniță. Ne îngrămădisem unii într-alții, pe scările de la blocul de pe Siderurgiștilor.

Și Ionela? Fetița cu ochi verzi, breton și obraji sănătoși. Și păpușile ei? Cea brună, îmbrăcată în costum popular, și cea blondă cu două cozi... și rochița albastră a Ionelii... „șșșș”.

Părinții nu mai strigau de la balcon că e ora de intrat în casă, ci veneau și ne culegeau, în tăcere, din fața blocului, răspunzând întrebărilor cu „șșșș”.

care avea vreo 7 ani. Fetița era urcată pe un pupitur”.

La câțiva ani de la tragedie, șeful de echipaj a dat și singurul interviu legat de ceea ce se întâmplase la 10 septembrie 1989, pentru postul de televiziune local Mega TV. „Un lucru care și acum mă răscălește este că electricianul de bord a venit cu o fetiță, a lăsat-o la noi și a plecat, că avea treabă. Și la comandă eram eu, comandantul, pilotul și ea, care stătea acolo, pe un scânel, și ne spunea poezii”, își amintea șeful de echipaj de pe „Mogoșoaia”.

10 septembrie, seara
 Nu mai saream elastic și nimeni nu se mai juca „de-a v-ați acunselea” în seara aceea. Nu băteam mingea. Nu mai vorbeam de cât de urată sau plăcută va fi revederea cu „tovarăș”, la școală ori la grădiniță. Ne îngrămădisem unii într-alții, pe scările de la blocul de pe Siderurgiștilor.

Și Ionela? Fetița cu ochi verzi, breton și obraji sănătoși. Și păpușile ei? Cea brună, îmbrăcată în costum popular, și cea blondă cu două cozi... și rochița albastră a Ionelii... „șșșș”.

Treceam la fel de tăcuți prin fața apartamentului de la etajul al II-lea, de unde, de la amiază, se auzea numai plâns și țipăt de desneajdeje. Plânsul așteptării. Și soțul, și singurul copil plecaseră de dimineața cu „Mogoșoaia”. Nu se întorseseră.

„Vezi, a fost semn. Apa, inundația de la ei, și cum i-a zis el de Dumnezeu și de apă”, șoptea o vecină.

A doua zi am luat trmvautil și ne-am dus spre port. Priveam și noi de pe malul Dunării, pe care se adunaseră grupuri-grupuri de oameni, la macaralele care se mișcau în larg, acolo unde trebuia să fi pierit „Mogoșoaia”. „Mai incolo, spre Bazinul Nou, nu se trece, că e pază. Au făcut acolo morga”.

Pentru copii, cuvântul morgă nu înseamnă prea mult. Nici „epavă” nu e cine știe ce. Noi ne așteptam prietena de șotron, că doar ce o văzusem, sâmbătă, și cum ar fi putut ea să ajungă tocmai acolo, pe Dunăre, unde au dus niște macarale care plutesc și tot felul de bărci?

Treceau zilele și nopțile în blocul de pe Siderurgiștilor, cu tăcere pe o parte, și plâns și țipăt de jale la etajul al II-lea. Păreau multe și lungi, pentru niște copii, între freacă de pe malul Dunării, și omeni de pe scările blocului, unde oamenii străini urcau și coborau cu haine, mâncare și lumânări. „Să iei și o căciucă

Tot în prima zi elevii primeau manuale. „Le primeam de la școală”, își continuă Andreea istorisirea. „Unele mai noi, altele mai vechi, desenate și subliniate de generațiile precedente. Ne spunea doamna învățătoare: «Vedeți, voi să nu faceți așa, să nu desenați pe cărți, că ceilalți copii mai mici vor fi supărați dacă primesc de la voi cărți care arată așa». Le puneam coperte de plastic, albastre parcă, sau le învelea mama în hârtie și celofan pe deasupra. Aveam etichete din acelea de semănau cu un timbru. Erau cu lipici pe spate, dădeam cu limba pe ele ca să le lipim. Doamna învățătoare avea mereu un coc mare, unghii lungi și date cu oă, foarte îngrijite. Mirosea mereu a parfum bun și vorbea foarte frumos cu noi. Și când ne certa era blândă. Aveam fețe de bancă din bumbac, albe cu model vișiniu, cu elastic pe dos ca să nu alunece. Când mă plictiseam la ore o întepam cu penița și mă distram cum materialul suga cerneala. Eu și colega de bancă făceam cu schimbul – o săptămână luam eu fața de masă, o săptămână ea. Tot cu schimbul făceam și mamele noastre la spălat, apretat, călcat și cusut. Am crescut și eu cu cheia de gât. Cum mi se pare că cea mai simpatică amintire din viața de școlar – așa mi se pare acum – are legătură cu amintitul obiect. Am plecat la școală fără să incul ușa. Ai mei tocmai aduseseră o butelie și o lăsaseră mai responsabilă, Andreea s-a arătat milostivă cu doamna Mișuța și nu i-a mai provocat alt atac de panică ori de care va mai fi fost ea capabilă. Se împăcase de mult cu ideea că mersul la școală-i musal. „Temele de vacanță le făceam în ultimele zile de vacanță, și-a amintit ea mai departe despre pregătirile legate de începerea școlii. Tot atunci puneam coperte și etichete la caiete, liniam – linia era trasă la o distanță foarte bine stabilită față de marginea foii, 1,5 sau 2 centimetri parcă era...”

Probam uniforme pe care le aveam, ca să vadă mama cum îmi vin. Mai creșteam, ce să-i faci, așa că mai dădea mama drumul la tivul rochetei pepit, șortulețul mergea și mai mic, până găseam de cumpărat unul mai potrivit.”

Cristina DIAC

liță! Pentru Ionela!”, a strigat într-o seară mama ei pe scări după cineva. Deci Ionela avea să vină acasă, până la urmă...

„I-au găsit, i-au găsit”, s-a îmbrățiat într-o după-amiază vestea în bloc, după ce orașul aflase și el că vaporul fusese scos din adâncuri, cu tot cu morții pe care-i ținea prizonieri. Părea că trecuse o vesnicie de când se scufundase „Mogoșoaia” și începuseră încercările de a o scoate din apă. De fapt, nu trecuse nici măcar o săptămână.

Copiii n-au avut voie afară în seara aceea. Și nici la balcoane. Dar se auzeau plânsetele de peste tot. Veniseră sicriile „acasă”, adică se opriseră câteva minute în fața blocului de pe Siderurgiștilor. „I-au pus acolo, lângă bătorul de covoaer”, șoptea o altă colegă de șotron, care trăsesese cu urechea la discuțiile părinților și aflase și că „sicriile sunt foarte mari, că morții sunt umflați, și n-ai voie să le deschizi ca să-i vezi, pentru că miros urât și poți să te îmbolnăvești”.

Mult mai târziu am aflat că, în acea seară de cenzură pentru copii, a trecut de fapt un singur scriu prin fața blocului. Pe Ionela au găsit-o sau au recunoscut-o mai greu. Iar sicriile ei a trecut pe „acasă” a doua zi după cel al tatălui, și doar în fuga mașinii.

La 10 septembrie, plecase în ultima ei plimbare de vacanță. Și nu s-a mai întors vreodată la creioane și abecedare.

Carmen PLESA

Anul de după....

(Urmare din pag. 1)

În decembrie 1989, am revenit scurt în Transilvania pentru a-mi plăti școlarizarea la aceeași fabrică de pantofi de unde mi-am dat demisia tocmai în timpul Congresului al XIV-lea al PCR.

Statul român îmi finanțase educația universitară; aveam obligația legală, cum mi se explicase într-o scrisoare oficială a Ministerului Muncii, să munesc trei ani la locul de muncă primit prin repartiție; legal, demisia nu putea exista, însă juristul fabricii mă sfătuise să-mi dau demisia „oral” și să achit ulterior contravaloarea școlarizării. Atunci, pe drumul spre Alba Iulia, mi s-a întipărit în minte cea mai puternică amintire pe care o am despre 1989: un cer roșu brăzdat de nori lungi gri și negri. Deși nu

cunoșteam detaliile precise, știam că la Timișoara, se întâmpla ceva” care o speriașe destul de mult pe mama ca să dea telefon în România să întrebe unde suntem, dacă ni s-a întâmplat ceva și să ne îndemne să fim atente. Cerul reflecta evenimentele acelor zile, ruptura sângeroasă de trecut, incertitudinea prezentului și speranțele pentru viitor. Roșu și negru, culorile ireale pentru o boltă cerească ce varia de obicei între gri și albastru.

Am plătit cei 3.500 de lei la fabrică radicalizat peste noapte. Poarta mare nu mai era pazită ca odinioară, se putea intra și ieși ușor. Contabilul-șef fusese pus la respect de muncitorii revoluționari, care îl avertizaseră că ei cunoșteau foarte bine ceea ce avuseseră deja loc la Timișoara. Biroul directorului era părăsit – stația enormă de telefon,

Doina Cornea, Jurnal. Ultimele caiete – urmat de o convorbire între Doina Cornea, Ariadna Combes, Leontin Lohar, moderată și consemată de Georgeta Pop, Fundația Academia Civică, Centrul Internațional de Studii asupra Comunismului, 2009, p. 88-93

Lavinia STAN

În calitate de președinte al Consiliului Național al Științei și Învățământului, Elena Ceaușescu era „mama spirituală” a tuturor elevilor și studenților din România FOTO: Arhivele Naționale

ÎNVĂȚĂMÂNTUL ÎN DATE ȘI STATISTICI

(Urmare din pag. 1)

Urmău, dar la mare distanță, studenții la Medicină și Farmacie (aproape 17.000), economiștii (cu 1.000 mai puțin) și cei care se pregăteau să devină profesori (aproximativ 15.000 în întreaga țară). La Filologie, numărul din ce în ce mai mic al locurilor conducea la o nedecarată selecție după alt tip de dosar, privilegiați fiind copiii diplomaților care învățaseră limbile străine frecventând școli din capitalele unde părinții se aflau la post. Pentru nevoile agriculturii erau școlarizați la nivel superior 6.500 de agronomi și medici veterinari.

2.400 de studenți dobândeau pregătire juridică. Statisticile nu specifică însă că în majoritatea aveau un statut special datorat privilegiilor „lucrătorilor” din Securitate, Militie și Armată. Absolvenții școlilor de ofițeri de securitate, miliție și armată erau automat „vârșați” studenți în anul III la facultățile de Drept. O extraordinară facilități în vremea aceea când facultăți de Drept erau doar la Cluj, Iași, București și Sibiu (drept administrativ), iar cifra de școlarizare a nici uneia dintre acestea nu depășea sută. Ca să reușească în competiția unde se ajungea și la 40 de candidați pe câte un loc, tinerii se pregăteau cu anii, părinții unora cheltuiind averi cu meditațiile.

Ca și în cazul liceelor, cele mai puține locuri reveneau facultăților cu profil artistic, frecventate în 1989 de 920 de studenți. Majoritari erau studenții la curs de zi, față de colegii lor de la seral sau fără frecvență, însă diferența dintre numărul cursanților la zi și cei la seral nu era foarte mare. În 1989, 10.000 de studenți au fost admiși să studieze la fără frecvență.

Instituții de învățământ superior se găseau în zece orașe din România. Dintre acestea, jumătate aveau statut de centru universitar, având mai mult de două școli superioare. Bucureștiul, Clujul, Iașii, Timișoara și Târgu Mureș păstrau tradiția de citadelle ale învățământului superior. Cele mai multe instituții de învățământ superior se concentrău la București: Universitatea, Institutul Politehnic, două institute tehnice, unul de Medicină, Academia de Studii Economice, Academia Militară, Academia „Ștefan Gheorghiu”, trei institute de Artă și unul de Educație fizică și sport. Al doilea mare centru universitar era Clujul, cu o Universitate, un Institut politehnic, unul agronomic, unul de Medicină și două de Artă. Urma Iași, unde exista cea mai veche Universitate, Institutul Politehnic, Institutul Agronomic, Institutul de Medicină și Farmacie și o școală superioară de artă. În vestul țării, la Timișoara, exista o Universitate, un Institut politehnic, unul

Agronomic și altul de Medicină. Două instituții de învățământ superior mai erau la Târgu Mureș – institut de medicină, respectiv de artă teatrală. Câte o Universitate se mai găsea la Craiova, Brașov și Galați. Respectând profilul economic al zonei, la Ploiești se înființase Institutul de Petrol și Gaze, la Petroșani un Institut de Mine, iar la Constanța – școală superioară pentru ofițeri de marină.

Din acest motiv, peste 60% din studenți locuiau în campusuri universitare, dar puțin peste 40% mâncau la cantină. Statul oferea burse la aproximativ 40% din numărul total al studenților.

În timpul pregătirii superioare, fetele erau discriminate, cum s-ar spune azi, în comparație cu băieții. Timp de trei ani, aveau un program săptămânal suplimentar de opt ore – pregătire militară, la care se adăugau, pe timpul vacanței de vară, alte două săptămâni de instruire și instrucție militară. O dată cu diploma de absolvent al învățământului superior, tinerile intelectuale erau înzestrate și cu gradul de locotenent (în rezervă până la „războiul întregului popor”). Datele cantitative nu sunt însă deplin relevante sub raportul calității învățământului. Certe sunt însă duritatea selecției și obligativitatea stagiilor de practică în specializarea aleasă.

Cristina DIAC

ARTICOLUL ZILEI

Școlile sunt pregătite să-și primească elevii

O dată cu apropierea deschiderii noului an școlar și universitar se intensifică eforturile în vederea pregătirii minuțioasă a procesului de învățământ, pentru asigurarea tuturor condițiilor materiale și spirituale, necesare formării pentru muncă și viață a celor 5,67 milioane de elevi și studenți care se vor afla în bănci și amfiteatre la data de 15 septembrie. Amenajarea spațiilor de învățământ, a laboratoarelor, cabinetelor și atelierelor, a căminelor, cantinelor și bibliotecilor, difuzarea manualelor școlare, asigurarea cadrelor didactice necesare fiecărei unități de învățământ sunt doar câteva dintre preocupările care conferă în aceste zile ambianței din școli nota febrilă a întâmpinării evenimentelor mult așteptate.

Apropiatul debut al noului an de învățământ înscrie pe agenda conducerilor de școli și a personalului didactic din județul Teleorman preocupări majore legate de asigurarea tuturor condițiilor necesare întregului proces instructiv-educativ al celor aproape 91.000 de elevi. O atenție deosebită s-a acordat în cele peste 600 de unități de profil spațiilor de școlarizare, efectuării lucrărilor de reparații, curățenie și igienizarea sălilor de clasă, laboratoarelor, cabinetelor de specialitate, a internatelor și cantinelor. Prin-o bună mobilizare a elevilor și cadrelor didactice, prin colaborarea cu unitățile economice, patronatoare, cu sprijinul consiliilor populare, practic aceste lucruri au fost finalizate în toate localitățile. În plus, la Conțești și Prundu vor fi date în folosință, începând de la 15 septembrie a.c., noi obiective școlare.

Pentru accentuarea caracterului practic-aplicativ al procesului de predare-învățare, prețutindeni se acționează în vederea realizării programelor de dotare și autototare cu mijloace de învățământ necesare parcurgerii integrale a temelor prevăzute de planurile școlare. Materialul didactic a fost refăcut și completat, oferind o gamă bogată și diversificată, de la numeroase planșe,

scheme, reprezentări grafice, mulaje, ierbare până la instrumentarul de laborator și aparatul electronic și electrotehnic. La încă cinci licee, cabinetele de matematică au fost dotate cu calculatoare. În contextul pregătirilor pentru trecerea la generalizarea învățământului obligatoriu de 12 ani, în toate comunele unde există numărul de elevi necesar vor funcționa, pe lângă școlile generale, și treapta I de liceu, iar 34 dintre ele vor avea și anul I de școală profesională. (...)

Liceul Agroindustrial din Alexandria: apropierea anului școlar se face simțită încă de la intrare. Practic, aici pregătirile sunt încheiate, așa cum ne spune directoarea unității, profesoara Niculina Militaru, încă de la începutul lunii septembrie. „Toate sălile de clasă, cabinetele, laboratoarele, atelierile, cele două cămine, cantina, sala de educație fizică sunt gata să îi primească pe cei peste 1.300 de elevi de la cursul de zi, seral și de la școala profesională. Știm însă că esențiale sunt perfecționarea și modernizarea actului de predare-învățare. De aceea, ne preocupăm ridicarea nivelului calitativ al mijloacelor de transmitere și evaluare a cunoștințelor teoretice și practice ale elevilor, cu consecințe pozitive în procesul formativ. Înnoirile semnificative ce se produc în acest domeniu se referă la crearea unui cabinet metodic interdisciplinar, la practica productivă efectuată acum prin rotația tuturor elevilor, indiferent de profilul de pregătire, în ferma didactică, unde vom avea și cabinetele de specialitate – fitotehnie, zootehnie etc.”

Și la Școala generală din comuna Țigănești, cu clasele I-X, am remarcat răspunderea cu care s-a acționat pentru pregătirea în cele mai bune condiții a noului an de învățământ.

De la profesorul Marcel Gherghiceanu, directorul școlii, am reținut că aici s-a amenajat un nou cabinet pentru limba și literatura română, iar în cadrul Asociației economice intercooperatiste din localitate s-a

creat un microatelier cu dotarea materială corespunzătoare pentru practica productivă a elevilor. (...)

În ultimii ani, Iașii s-a îmbogățit cu încă o platformă studențească: cea a Politehnicii. Mai precis, Institutul Politehnic s-a mutat pe partea stângă a Bahluiului, de la Podu-Ros până-n cartierul Tudor Vladimirescu, pe o distanță de circa un kilometru, fiind aici, în imediata apropiere a zonei industriale, astfel încât studenții să fie avantați în a-și efectua practica în producție. Aici sunt acum clădiri noi, moderne, cu spații de învățământ și laboratoare, cu ateliere-școală și hale corespunzătoare de producție, cu stații-pilot pentru fiecare din cele șase facultăți ale institutului. (...) Noul centru studențesc politehnic ieșean are și o cantină cu o capacitate de 6.000 de locuri, un dispensar medical, o sală sportivă polivalentă și alte obiective sociale.

Spații noi pentru învățământ și pentru cazare s-au realizat în ultimii ani și pentru studenții de la Universitatea „Al.I. Cuza”, de la Institutul de Medicină și Farmacie, de la Conservator și Institutul Agronomic. Este vorba despre un mare număr de cămine și cantine, precum și despre o nouă aripă de la Institutul de Medicină și Farmacie, în care s-a mutat Facultatea de Farmacie. La Institutul Agronomic s-au finalizat, de asemenea, o serie de noi spații de învățământ, precum și ferma didactică, cu activități pentru toate specialitățile culturilor de câmp, pentru horticultură, zootehnie etc. Această fermă didactică posedă aproape 1.400 ha de teren agricol, o seră legumicolă și floricolă, un bogat șeptel de animale.

Având create astfel de condiții, mai bine de 80% din studenții Centrului Universitar Iași pot locui în cămine, iar la cantine pot servi masa toți cei care doresc acest lucru. De menționat că circa 70% din studenții care învață la cursurile de zi sunt bursieri de stat.

Știința, nr. 14.641/1989

RESTITUIRI

Știri din economie

10 septembrie

În apropierea comunei Tuncici (jud. Vrancea) s-a produs o alunecare de teren care a fectat circa 150 metri din șoseaua națională 2D (Focșani-Târgu Secuiesc). S-au luat măsuri pentru semnalizarea și devierea traficului rutier.

11 septembrie

În jurul orei 14:00, un cioban în vârstă de 44 ani, angajat al CAP Uriu (jud. Bistrița-

Năsăud), încercând să treacă o râpă cu turma de oi, a căzut în aceasta, iar peste el s-au prăbușit o parte din animale. Ca urmare, ciobanul a decedat prin asfixiere, iar 50 de oi au murit.

12 septembrie

În jurul orei 20:50, la trecerea la nivel cu calea ferată din zona Stației CFR Deva, o autobasculantă aparținând Autobazei de transporturi locale din municipiu, care cir-

cula cu bena ridicată fără ca șoferul să observe, a distrus doi stâlpi de susținere a liniei aeriene de contact, provocând intreruperea alimentării cu energie electrică pe linia dublă 1 – circa o oră și pe linia dublă 2 – două două ore și 25 minute, perioadă în care șapte trenuri (cinci de persoane și două de marfă) au înregistrat întârzieri de aproximativ 420 de minute.

Arhiva CNSAS, Fond Documentar, dos. nr. 8566, vol. 27

DIN ARHIVA CC AL PCR

A sunat clopoțelul pentru mai bine de 5 milioane și jumătate de preșcolari, elevi și studenți

ÎNVĂȚĂMÂNT DE TOATE GRADELE (învățământ de zi, seral și fără frecvență):

	1938/1939	1965/1966	1988/1989	1989/1990
UNITĂȚI ȘCOLARE – total, din care	15.897	24.060	27.975	27.557
Grădinițe de copii	1.577	7.627	12.169	12.169
Școli primare și gimnaziale	13.654	14.997	13.768	13.350
Licee	408	589	981	981
Școli profesionale	224	441	788	788
Școli de maștri	-	112	225	225
Instituții de învățământ superior	16	47	44	44

	1938/1939	1965/1966	1988/1989	1989/1990
POPULAȚIA ȘCOLARĂ – mii	1.781,3	4.103,1	5.562,6	5.670,0
În procente față de totalul populației	11,4	21,6	24,1	24,5
Învățământ preșcolar	90,8	353,7	831,1	833,0
Învățământ primar și gimnazial	1.575,5	2.992,8	2.974,5	2.934,0
Învățământ liceal	49,3	371,8	1.271,6	1.396,0
Învățământ profesional și de maștri	39,2	254,21	325,9	341,0
Învățământ superior	26,5	130,6	159,5	166,0

BAZA MATERIALĂ – mii

	1965/1966	1989/1990
Săli de clasă	78,3	103,7
Laboratoare în învățământul gimnazial, liceal și profesional	4,6	14,5
Amfiteatre, săli de curs, de seminar și de lucrări practice în învățământul superior	1,8	3,5
Laboratoare în învățământul superior	1,5	4,0

ÎNVĂȚĂMÂNTUL LICEAL – PE TIPURI DE LICEE ÎN ANUL ȘCOLAR 1988/1989

	Numărul liceelor	Numărul elevilor – mii –
Total	981	1.271,6
Licee industriale	642	903,9
Licee agroindustriale și silvice	150	242,6
Licee economice	38	49,3
Licee pedagogice	23	5,2
Licee sanitare	27	12,8
Licee de artă	6	1,8
Licee de matematică-fizică	69	39,6
Licee de științe ale naturii	10	8,2
Licee de filologie-istorie	16	8,2

ÎNVĂȚĂMÂNT PROFESIONAL – PE PRINCIPALELE RAMURI ÎN ANUL ȘCOLAR 1988/1989

	Numărul școlilor	Numărul elevilor
TOTAL, din care:	788	313.717
Industrie	485	202.968
Construcții și materiale de construcții	59	24.568
Agricultură și silvicultură	156	57.937
Transporturi și telecomunicații	59	15.318
Circulația mărfurilor	28	10.602

ÎNVĂȚĂMÂNTUL SUPERIOR – PE PROFILURI (învățământ de zi, seral și fără frecvență)

	1050/1951	1965/1966	1988/1989	1989/1990
Numărul studenților – total	53.007	130.614	159.465	166.000
Tehnic (fără agricultură)	13.908	43.160	103.471	108.600
- ingineri	13.908	43.160	89.657	-
- subingineri	-	-	13.814	-
Tehnic agricol (inclusiv medicină veterinară)	6.913	9.105	6.234	6.500
Economic	4.650	12.866	14.949	15.600
Medico-farmaceutic	7.618	9.345	16.474	16.800
Universitar-pedagogic	15.325	49.185	15.085	15.180
Juridic	2.464	4.534	2.332	2.400
Artistic	2.129	2.419	920	920

Arhivele Naționale, Fond CC al PCR – Secția Propagandă și Agitație, dos. nr. 120/1989

ECONOMISEȘTI ȘI CITEȘTI!

BIBLIOTECA PENTRU TOȚI
O colecție de literatură românească

În fiecare miercuri, numai cu **JURNALUL NAȚIONAL** **10,9** LEI
CEL MAI CITT ZIAR DE CALITATE
www.jurnalul.ro

Cărțile se distribuie la chioșcuri sau cu abonamentul Jurnalul PLUS și Jurnalul cu Carte.

Începea decăderea marii echipe din Bulevardul Ghencea: Steaua - Dinamo 0-3

Data de 9 septembrie 1989 va rămâne în amintirea suporterilor dinamoviști, dar în special a antrenorului Mircea Lucescu. A fost după-amiaza în care „câinii” au spart blocada stelistă și asta chiar în Ghencea: 3-0, într-un meci cu 30.000 de oameni în tribună, plus conducerile comuniste ale celor două mari rivale la tribuna oficială. Este vorba de Valentin Ceausescu, ingerul Stelei, și Tudor Postelnicu, cel care susținea pe Dinamo, dar numai din prisma funcției pe care o deținea ca ministru de Interne, noțiunea de fotbal fiindu-i străină. Steaua venea după ani buni de dominație, nu mai fusese învinsă de două sezoane, mai precis de 104 partide, jucase o semifinală de Cupa Campionilor în primăvară, însă tehnicianul dinamovist avertizase. „Am cerut 3-4 ani pentru a forma o echipă la Dinamo, ceea ce s-a și întâmplat. În acel sezon, nu ne putea bate nimeni, creșem o mare echipă și o adevărată familie. A fost perfect că meciul a venit în startul campionatului, eram în vârf de formă. Este adevărat, de la Steaua pleaseră mai mulți jucători importanți, dar asta conta mai puțin. Pentru Dinamo a fost un mare succes. Imi amintesc că le-am spus conducătorilor de atunci că va fi anul nostru”, a povestit Mircea Lucescu. Partida a fost precedată de aceleași șicane ca înaintea majorității meciurilor dintre cele două echipe. Partida ar fi trebuit televizată de postul național, TVR1, însă, în ultimul moment, la intervenția oficialilor steliști, s-a transmis doar

Gabi Balint (dreapta) nu a reușit în acel meci istoric să înscrie în poarta lui Bogdan Stelea FOTO: Revista SPORT

pe „circuit închis”, mai precis pentru oamenii importanți din Ministerul Apărării Naționale. Acest lucru poate fi confirmat de conducerea FRF din acele vremuri. Revenind la meci, antrenorii Anghel Iordănescu și Mircea Lucescu au trimis în teren

următoarele distribuții: STEAUA: Lung - Dan Petrescu, Minea, Iovan, Ungureanu - Mujnai, Rotariu, Hagi, Ilie Dumitrescu (61 Balint) - Lăcătuș, Negruț. DINAMO: Stelea - Mihăescu, Rednic, Andone, Klein - Lupescu, Sabău, Mateuț, Lupu - Vaiș-

covici ('53 Cezar Zamfir), Răducioiu ('75 Daniel Timofte). A fost un joc pe contre, cu mari ocazii de ambele părți și cu un Dinamo care a lovit prima, deschizând scorul prin Mateuț ('15). Steaua a răspuns prin Dan Petrescu, Hagi, Negruț și Muj-

nai, însă portarul Stelea a fost în zi mare. După pauză, Răducioiu a fost aproape să închidă meciul, însă a ratat incredibil, singur cu poarta goală. A decis inspirația lui Mircea Lucescu, care i-a trimis în teren pe Timofte și Cezar Zamfir, primul marcând la prima atingere de balon ('76), iar celălalt a închis tabela după un contraatac de manual, o pasă genială a lui Sabău și un lob peste Silviu Lung ('84). Nervii au cedat, iar Hagi a primit cartonaș roșu după un atac dur asupra lui Ionuț Lupescu. Aurul primului gol dinamovist, Dorin Mateuț, și-a amintit de acel meci: „A fost veselie mare în vestiar la final, iar când am ajuns în Ștefan cel Mare ne-au așteptat foarte mulți suporter. A fost meciul nostru, puțteam să le dăm șapte. Erau meciuri în care ambele echipe se mobilizau extraordinar, nu conta decât victoria”. Președintele de atunci al Stelei, generalul Nicolae Gavrilă, a recunoscut peste ani că la gruparea din Ghencea începuse decăderea: „Nu m-a surprins acea victorie a lui Dinamo, poate doar scorul a fost cam exagerat. Adevărul că Steaua începea să cadă, pleaseră Belodedici, Băloni, Pițurcă. În schimb, Dinamo crescuse foarte mult”. La finalul sezonului, Dinamo avea să reducă reeșcă titlul după șase ani. În același timp, roș-albii au câștigat și Cupa României. De partea cealaltă, Steaua a avut o perioadă de recul, reușind să-și revină abia după patru sezoane dominate ulterior de Dinamo și de Universitatea Craiova.

Daniel STAN

ROMÂNIA ÎN PRESA INTERNAȚIONALĂ

Polonezi bătuți de grănicerii români

(Urmare din pag. 1)

Dar a avut loc „afacerea Deprez”, adică vizita președintelui PSC în România și bătaia pe care a încasat-o lângă domiciliul Doinei Cornea. Nu s-a făcut nimic, și părinții s-au apucat să le scrie lui Deprez, lui Martens, la UNICEF...

„De trei ani de zile tot suntem discreți, ne mărturisesc Jean-Jacques și Virginie Herman, părinții micuțului Aurelian. Băiatul nostru a implinit 3 ani la 25 februarie, la orfelina... Până în iulie 1987 ne duceam să-l vedem la fiecare două luni și stăteam la hotel câte o săptămână cu Aurelian. De fiecare dată îl aduceam ceva de mâncare și haine, care întotdeauna dispăreau până când ne întorceam. Dar nu contal Eram fericiți, stăteam cu el, ne cunoșteam.” Și ne arată un album de fotografii cu Aurelian jucându-se, mâncând, zâmbind, dormind în brațele tatălui său, în

brațele mamei sale, înconjurat de jucării. Un album minunat. Până în iulie 1987, când ușiile s-au închis, când nimeni, nici părinții lui Aurelian și nici ceilalți părinți nu au mai putut să intre în creșă. Chiar și medicamentele au fost refuzate. Și nici pediatrii nu a mai putut fi de găsit, o doamnă „perfectă”, cu care țineau legătura de două ori pe lună. „Credem că încă mai trăiește, adaugă Virginie Herman, pentru că un alt micuț a murit, și părinții au fost înștiințați.” Va face Mark Eyskens mai multe decât au făcut ceilalți oficiali contactați de părinți? Ieșind de la întâlnirea cu el de marți, părinții nu doar își doreau acest lucru, dar aveau chiar și speranțe.

SĂ RĂDEM CU EI

- Soția mea se vaită zilnic că o dor măselele.
- Și nu ai găsit nici un leac?
- Ba da: imi astup urechile.
-
- Doctore, am surzit atât de tare încât nu mai aud nici când tușesc.
- Nu e nimic. Îți voi prescrie o rețetă ca să tușești mai tare.
-
- Dragă, de câte ori vrei să-ți cumperi ceva, mă săruți.
- Și găsești că nu te sărut des?
-
- Aveți un câine foarte frumos. De ce nu mergeti cu el la expoziție?
- Din păcate, nu se pricepe la artă.
-
- Nu ai mustări de conștiință când mergi așa des la restaurant?

- Ba da, însă voința mea de fier le învinge de fiecare dată!
-
- Un student învăță să cânte cu harpa. Vecinul său, nemaiputând suferi încercările neplăcute ale diletantului, îl opri într-o zi și îi spuse:
- Dragul meu, dumneata cântă cu harpa chiar ca David, numai că nu așa de frumos.
- Și dumneata, răspunse studentul, vorbești chiar ca Solomon, însă nu atât de înțelept.
-
- La ora asta vii acasă?, întreabă soția.
- Dar nu e decât ora zece, răspunde soțul.
- Cum zece? Pendula a bătut o singură dată.
-
- Bine, dar tu nu știi că pendula noastră nu bate zerouri?

Ofițerii palestinienii se pregăteau și în România

La sfârșitul lunii februarie 1989, Ion Coman i-a trimis lui Nicolae Ceaușescu un raport al ministrului Apărării Naționale, însoțit de propria sa recomandare, în scopul aprobării „cererii Ambasadei Statului Palestina la București privind pregătirea gratuită în Academia Militară, începând din anul 1989, a doi ofițeri palestinieni, pe o durată de 3 ani și asigurarea locuințelor necesare pentru ei și familiile acestora”. Ion Coman preciza faptul că România urma să suporte în întregime cheltuielile de pregătire a ofițerilor palestinieni, de circa 547.500 lei, din Fondul de Solidaritate Internațională.

Propunerea a fost aprobată de Nicolae Ceaușescu. Acesta a pus rezoluția „Da” pe recomandarea favorabilă trimisă de Ion Coman și a semnat scurt, „N.C.”. Apoi, la 2 martie 1989, de la Cancelaria CC al PCR a fost trimisă o adresă lui Ion Coman și Vasile Milea, prin care aceștia au fost înștiințați despre aprobarea dată de președintele României.

În raportul adresat la 27 februarie 1989 lui Nicolae Ceaușescu - document pe care îl edităm în continuare, generalul-colonel Vasile Milea a menționat și faptul că „în prezent se află la pregătire, gratuit, în Academia Militară, 6 ofițeri palestinieni, împreună cu familiile, cărora le sunt asigurate locuințe”.

Extrapolând cheltuielile propuse de Ion Coman și Vasile Milea la întregul grup de ofițeri palestinieni aflați la Academia Militară în anul 1989, putem afirma faptul că Nicolae Ceaușescu a oferit cu generozitate prietenului său politic, Yasser Arafat, un ajutor nerambursabil în valoare de 2.190.000 lei. Dar președintele României nu a oferit sprijin financiar din proprii bani, ci din taxele și impozitele plătite de cetățenii țării sale, fără o consultare prealabilă a lor.

Totodată, se poate afirma faptul că, prin asemenea acțiuni, Nicolae Ceaușescu a sprijinit direct dezvoltarea terriorului în Orientul Mijlociu. Paradoxal, liderul PCR a afirmat în repetate rânduri că unul dintre principiile fundamentale ale politicii externe românești era cel referitor la neamestecul în treburile interne ale altor state. Însă acest principiu era afirmat de Nicolae Ceaușescu doar în cazurile în care liderii politici străini criticau regimul comunist de la București, nu și în momentele în care liderul PCR sprijinea în mod secret, sub diferite forme, Organizația pentru Eliberarea Palestinei (OEP) sau alte grupări revoluționare din Asia, Africa sau America Latină.

Ajutorul acordat de președintele României unor palestinieni nu a fost singular. De exemplu, la 4 martie 1981, Nicolae Ceaușescu a aprobat o notă comună a Secției Gospodărie de Partid și Secției Relații Externe ale CC al PCR. În document se preciza faptul că lui, Khaled Al-Sheikh, reprezentantul OEP la București, care locuiește temporar la hotelul Kiseleff, i s-a repartizat un apartament în Str. Galați nr. 26-28, etajul IV, Sectorul 2, apartamentul 18, întrucât apartamentul din Strada Iulius Fucik nr. 8, repartizat ca locuință pentru reprezentantul Organizației pentru Eliberarea Palestinei, continuă să fie ocupat de familia fostului reprezentant al OEP”.

Totodată, Nicolae Ceaușescu a aprobat ca „apartamentul să fie dotat cu mobilier reconștit, în stare bună, din rezervele disponibile la Secția Gospodăriei de Partid a CC al PCR, urmând ca numai unele obiecte inexistente în magazia secției să fie procurate din comerț. Cheltuielile pentru unele lucrări de amenajare a apartamentului, care nu pot fi acoperite din fondurile ICRAL, precum și pentru unele lucrări de reconștituire a mobilierului, să fie suportate din fondurile CC al PCR. Locuința respectivă să fie repartizată pe numele reprezentantului OEP, iar contractul de închiriere, de lumină, de telefon etc., să se încheie conform normelor în vigoare pentru cetățenii români, plata urmând să se facă în lei de către reprezentantul OEP”.

Republica Socialistă România Secret Ministerul Apărării Naționale Exemplar nr. 1 Ministrul Nr. M. 01624 din 27.02.1989

Tovarășului Nicolae Ceaușescu Ambasada Statului Palestina la București a adresat rugămintea de a primi pentru pregătire în Academia Militară, începând din anul 1989, doi ofițeri palestinieni, pe o durată de 3 ani și asigurarea locuințelor pentru ei și familiile lor, cu suportarea cheltuielilor de parte română.

Vă raportăm că, potrivit aprobării dumneavoastră, în prezent se află la pregătire, gratuit, în Academia Militară, 6 ofițeri palestinieni, împreună cu familiile, cărora le sunt asigurate locuințe.

Propunem și respectuos vă rugăm a aproba:

- pregătirea gratuită la Academia Militară, Facultatea de Arme intrunite, a celor doi ofițeri, cu asigurarea de către Ministerul Apărării Naționale a locuințelor necesare;
- cheltuielile, estimate la 547.500 lei, să fie suportate de la Fondul de Solidaritate Internațională.

Ministerul Apărării Naționale va lua măsurile ce se impun pentru desfășurarea coresponsabilă a pregătirii celor doi ofițeri palestinieni și respectarea prevederilor Decretului nr. 408/1985 privind apărarea secretului de stat.

Ministrul Apărării Naționale General-colonel (ss.) Vasile Milea

Dr Petre OPRÎȘ

RADIOGRAFII CULINARE

Programul de dezvoltare a apiculturii (1986-1990)

În Almanahul Știința pentru citim în 1989 un articol numit „Itinerar pe planeta albinelor”. După o descriere amănunțită, din care cităm câteva caracteristici, „sunt blânde și liniștite în ceasurile de muncă, preocupate până la uitarea de sine, calculate în tot ce întreprind, curajoase și prevăzătoare, tenace și dezinteresate, trăiesc după legi complicate, executând în bezna stupului lucrări care ating perfecțiunea”, putem afla și o scurtă istorie a albinelor. Aflăm că oamenii de știință afirmă că au apărut în urmă cu 20 de milioane de ani. Albina a traversat Egiptul faraonic, însemnele ei dăinuind pe pereții piramidelor, pe obiectele de cult, în hieroglife. A poposit în antichitatea orientală, textele sacre mărturisindu-i prezența. S-a fixat în Europa și se știe că vechii greci au făcut din albina și miere emblemele elocinței. În anul 343, Aristotel dădea amănunte despre organizarea anatomică, psihologică albinelor, maladiile care o pot macina și observa printre micile vieți existența unei mari care, deși avea ac, nu se servea de el.

Tot din rândurile articolului aflăm că apicultura ca știință începe să se dezvolte abia în secolul al XVII-lea. Pas cu pas, știința încearcă să lumineze partea necunoscută a vieții acestor insecte pe cât de straniu, pe atât de învidiat prin modul lor de organizare.

Pe melegurile noastre găsim o mențiune în cartea a V-a din „Istoriile” lui Herodot. „După cum spun tracii, melegurile de dincolo de Istru sunt împânzite de albine și din cauza lor este cu neputință să pătrunzi mai adânc în ținut”. Alți scriitori se referă despre faptul că mierea era frecvent folosită în alimentația locuitorilor de pe teritoriul actual al României. Și, nu în ultimul rând, comerțul cu ceară și miere era din plin practicat de autohtoni. Primele atestări documentare privind albinăritul pe melegurile noastre datează din secolul al XI-lea în Transilvania și secolele XIV-XV în Moldova și în Țara Românească.

Articolul informează cititorul și cu privire la existența Complexului apicol de la Băneasa, în cadrul căruia își desfășoară activitatea Combinatul apicol pentru producerea bazei tehnico-materiale necesare practicării apiculturii. Institutul de cercetare și producție pentru apicultură, precum și Liceul Agroindustrial - primul din țară cu profil apicol. Acest complex dovedea că apicultura a devenit „o componentă principală a economiei naționale”. Autorial articolului detaliază: „Directivile adoptate de cel de-al XIII-lea Congres al partidului asigură cadrul favorabil dezvoltării, în contextul creșterii producției agricole vegetale și animale, a acestei ra-

muri importante. Or, conform directivelor, în rândul programelor elaborate privind înfăptuirea obiectivelor stabilite de Congresul al XIII-lea al PCR, este jalonat și Programul de dezvoltare a apiculturii în perioada 1986-1990”. Acest program prevedea ca Ministerul Agriculturii, Ministerul Silviculturii, organelor agricole județene și gospodăriilor populației le revin în această perioadă importante îndatoriri privind dezvoltarea intensivă a apiculturii prin creșterea numărului familiilor de albine și, implicit, obținerea unor producții sporite de miere, paralel cu realizarea unor noi sortimente de produse apicole și derivate apicole. Programul preciza și o serie de îndatoriri, de sarcini care vizează sporirea constantă și ritmică a patrimoniului apicol național. Cum? „Prin creșterea efectivului familiilor de albine din unitățile de stat, cooperatiste și gospodăriile populației, prin cuprinderea în activitatea apicolă a unui număr cât mai mare de oameni ai muncii de la orașe și sate de toate vârstele și profesiile, prin asigurarea polenizării saturate, cu ajutorul albinelor, a culturilor agricole entomofile, în scopul creșterii cantitative și îmbunătățirii calitative a producțiilor agropomicole.”

Carmen DRĂGAN

anunțuri

CERERI ȘI OFERTE DE SERVICIU

ITTA organizează concurs pentru ocuparea postului de contabil principal în conformitate cu prevederile Legii 12/1971.

CENTROCOOP - Centrala de Contractări, Achiziții și Producție Alimentară cu sediul în București, încadrează în condițiile Legii 12/1971 următoarele posturi: șef birou aprovizionare, economist principal.

IPRBC încadrează urgent electroniști.

VĂNZĂRI

Vând Radiocasetofon JVC nou, cort izoterm, saltele pneumatice, pat pliant, minimașină spălat rufe, stofă mobilă, autotransformator 500, ca-

mere Olcit, televizor Star. Vând Videorecorder Național, televizor Sport, radio și radiocasetofon auto, pendulă, vitrină, servanță, fotolii Drobeta, birou Selena, căruț și căluț copil, set motor Dacia 1300.

Vând egalizator, casete audio înregistrate, muzică colecție, televizor Sport și Național, cutie portbagaj fibră sticlă pentru motocicletă, casete video.

CUMPĂRĂRI

Cumpăr geacă piele 54, model deosebit.

Cumpăr frigider Arctic mare, nou sau în garanție.

Cumpăr Dacia nouă sau puțin rulată.

Cumpăr motor Volkswagen Golf Diesel și hârtie fotografică color.

tv 15 septembrie 1989

19:00 Telegiurnal
19:40 Învățământ - cercetare - producție

Un an de învățământ sub semnul marilor împliniri ale patriei
Redactor Lucreția Lustig
20:00 A munci, a învăța, a cerceta
Spectacol literar-muzical-coregrafic. Participă formații de pionieri, șoimi ai patriei, de elevi și studenți
20:40 Congresul al XIII-lea - Congresul al XIV-lea. Trepte ale înfloririi patriei
Redactor Alexandru Stark

21:00 România în lume
Documentar
Redactor Dorin Mitu
21:20 Proiectul Programului-Directivă al Congresului al XIV-lea al PCR - însușețitorul program de ascensiune a României
Repartizarea optimă a venitului național pentru consum și acumulare
Dezvoltarea proprietății socialiste
Redactor Ciprian Enache
21:40 Telegiurnal
22:00 Închiderea programului

vremea

În țară, vremea a fost în general frumoasă și s-a încălzit ușor, exceptând regiunile nordice și nord-estice, unde a fost răcoasă, însoțită noaptea și dimineața. Cerul a fost variabil, mai mult noros la începutul intervalului în nord și nord-est, unde, pe alocuri, a plouat slab. În rest, ploile au fost izolate. Vântul a bătat slab până la moderat. Temperaturile minime au fost

cuprinse, în general, între 7 și 15 grade, iar cele maxime între 18 și 26 de grade, mai ridicate pe alocuri în sud-vest și sud. Dimineața, pe alocuri, ceață. În București, vremea a fost în general frumoasă și s-a încălzit treptat. Cerul a fost variabil. Vânt slab până la moderat. Temperaturile minime au oscilat între 12 și 14 grade, iar cele maxime, între 25 și 26 de grade.

amintiri

ECONOMICE

ORIZONTAL: 1) Calitatea socială a fiecărui om al muncii. 2) Modalitate de economisire a materiei prime. 3) Oficiu (abr.) - În uzină! 4) Institut de învățământ care asigură cadre pentru producția materială. 5) Rele! - Folosit la curățenie - Control tehnic (abr.). 6) Compuși chimici - Folosiți la plăți. 7) La cuie! - Tei - Editura academie (abr.). 8) Categorie socială implicată în activitatea economică - Produse ale industriei textile. 9) Automobil românesc - Pronume - Situație. 10) Reanalizată.

VERTICAL: 1) O altă calitate esențială al fiecărui om al muncii în societatea noastră. 2) O sursă esențială de prelungire a duratei materialelor și instalațiilor. 3) Organizație comercială (abr.) - Penultima lună (abr.). 4) Rezistența oțelului. 5) Cupel - Pristehnic (abr.). 6) Solicitari - Elucidat de la început! 7) Unitate de măsură - În tehnologie! - Editura tehnică (abr.). 8) Porție - Arată direcția - Comparatie. 9) Măsoară timpul (pl.) - Întreprinderea „Automatică” (abr.). 10) A reimpulsiona o activitate.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
2									
3									
4									
5									
6									
7									
8									
9									
10									

Informația Bucureștilui, 1989